

ACT: การส่งเสริมการเรียนรู้ในโรงเรียนอย่างมีความสุขและความยั่งยืนในการศึกษาของสภาครูอาเซียน
ACT: Promoting Happy Schooling and Sustainability in Education of the ASEAN Council
of Teachers' Council

ดร.จักรพรรดิ วะทา¹, ดร. รานี จีนสุทธิ², รจนา วงศ์ข้าหลวง³, และ นิชา มั่นนุช⁴

Dr.Jakaphat Wata¹, Dr. Ranee Jeansuti², Rachana Wongkhaluang³, and Nicha Munnush⁴

กรรมการมูลนิธิรางวัลสมเด็จเจ้าฟ้ามหจักรี, ที่ปรึกษาโรงเรียนเอกอโยธยา,
ผู้เชี่ยวชาญราชการของสำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, และผู้อำนวยการกลุ่มนิเทศสัมพันธ์

Received: 18 November 2024

Revised: 4 December 2024

Accepted: 17 December 2024

บทคัดย่อ

บทความนี้นำเสนอข้อมูลการประชุมสภาครูอาเซียนครั้งที่ 38 The 38th ASEAN Council of Teachers + Korea (ACT+1) Convention ภายใต้หัวข้อ “Promoting Happy Schooling and Sustainability in Education: การส่งเสริมการเรียนรู้ในโรงเรียนอย่างมีความสุขและความยั่งยืนในการศึกษา” และนำเสนอแนวทางสำคัญและจำเป็นในการส่งเสริมการเรียนรู้ในโรงเรียนอย่างมีความสุขและความยั่งยืนในการศึกษาของสภาครูอาเซียน 10 แนวทาง ประกอบด้วย 1) การพัฒนาหลักสูตร 2) การเข้าถึงทรัพยากรการศึกษา 3) การพัฒนาครู 4) เครือข่ายความร่วมมือ 5) การเรียนรู้ตลอดชีวิต 6) ทักษะในศตวรรษที่ 21 7) การเรียนรู้นอกห้องเรียน 8) การเรียนรู้แบบยืดหยุ่น 9) การสนับสนุนบริบทท้องถิ่น และ 10) การยกย่องเชิดชูเกียรติคุณครู เพื่อให้โรงเรียนหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา พิจารณาเป็นแนวทางในการพัฒนาเชิงนโยบาย การส่งเสริมการเรียนรู้ในโรงเรียนอย่างมีความสุขและความยั่งยืนในการศึกษาของสภาครูอาเซียนต่อไป

คำสำคัญ: การส่งเสริมการเรียนรู้ในโรงเรียน; การส่งเสริมความสุขในการศึกษา; การพัฒนาความยั่งยืนในการศึกษา; สภาครูอาเซียน

Abstract

This article presents information on the 38th ASEAN Council of Teachers + Korea (ACT+1) Convention under the theme “Promoting Happy Schooling and Sustainability in Education.” It introduces ten key approaches recommended by the ASEAN Council of Teachers to promote happy and sustainable learning in schools. These approaches include: 1) curriculum development 2) access to educational resources 3) teacher development 4) collaboration networks 5) lifelong learning 6) 21st-century skills 7) out-of-classroom learning 8) flexible learning 9) support for local contexts and 10) honoring teachers. These guidelines aim to serve as a policy development framework for schools and education-related institutions to foster happy and sustainable learning within the ASEAN educational landscape.

Keywords: Promoting School Learning; Promoting Happiness in Education; Developing Sustainability in Education; ASEAN Teachers' Council

*Corresponding author: jeansutirane@gmail.com

บทนำ

นับตั้งแต่ปี 2510 เมื่อ 5 ประเทศในกลุ่มอาเซียน ได้แก่ อินโดนีเซีย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ และประเทศไทย ได้ร่วมกันก่อตั้งสมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (ASEAN) มีการพิจารณาาร่วมกันถึงการจัดตั้งองค์กรครูในกลุ่มประเทศอาเซียนขึ้นมา เพื่อสนับสนุนเป้าหมายของอาเซียนในด้านการศึกษาและวัฒนธรรม รวมทั้งส่งเสริมความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดระหว่างครูในประเทศสมาชิก โดยองค์กรที่จัดตั้งขึ้นชื่อว่า สภาครูอาเซียน (ASEAN Council of Teachers: ACT) เป็นองค์กรที่ไม่ใช่ของรัฐบาล (NGO) มีหน้าที่และสิทธิเช่นเดียวกับ NGO อื่น ๆ ภายใต้กลไกของอาเซียน การดำเนินงานของสภาครูอาเซียนอยู่ภายใต้ “ธรรมนูญแห่งสภาครูอาเซียน” (ASEAN Council of Teachers’ Constitution) ซึ่งกำหนดแนวปฏิบัติร่วมกันในกลุ่มประเทศสมาชิก มีวัตถุประสงค์หลัก 3 ประการ คือ 1) เพื่อร่วมมือกันส่งเสริมความก้าวหน้าในด้านความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับปรัชญาและกิจกรรมของประเทศกลุ่มอาเซียน ตลอดจนน้ำใจและวัฒนธรรมของประชาชนในประเทศกลุ่มอาเซียน 2) เพื่อส่งเสริมความร่วมมือระหว่างองค์กรครูในกลุ่มประเทศอาเซียน ด้วยการจัดทำโครงการร่วมเกี่ยวกับครู การศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรม อันเป็นประโยชน์ร่วมกัน และ 3) เพื่อช่วยเหลือองค์กรสมาชิกในการพัฒนากิจกรรมทางการศึกษา โดยเน้นในการส่งเสริมวัตถุประสงค์และอุดมการณ์ของสมาคมอาเซียน โดยบทบาทสำคัญยิ่งของสภาครูอาเซียน คือ การช่วยเหลือสมาชิกในการพัฒนาการเรียนการสอนในด้านวิชาชีพครู การศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมระหว่างสมาชิก ในช่วงเริ่มต้นของการรวมตัวกันของสภาครูอาเซียน กิจกรรมความร่วมมือส่วนใหญ่จะเป็นการเยี่ยมเยียน กระชับสัมพันธ์มิตร กิจกรรมด้านกีฬา การประชุม การสัมมนา และกิจกรรมด้านวัฒนธรรม ทำให้ผู้นำองค์กรครูและผู้ประกอบวิชาชีพครูในแต่ละประเทศในกลุ่มอาเซียนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ที่สภาครูอาเซียนจัดขึ้นร่วมกัน และองค์กรครูที่เข้าร่วมกิจกรรมดังกล่าวจะต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายในการเข้าร่วมกิจกรรมกันเองจากการดำเนินงานดังกล่าวส่งผลให้สภาครูอาเซียนเป็นที่ยอมรับในระดับนานาชาติ นำไปสู่การขยายสมาชิกภาพของสภาครูอาเซียน โดยในปี 2527 ประเทศบรูไนดารุสซาลามเข้าร่วมเป็นสมาชิกที่ 6 ตามมาด้วยเวียดนาม ในปี 2539 ลาวและ กัมพูชาในปี 2542 และในปี 2555 สาธารณรัฐเกาหลีได้เข้าร่วมเป็นสมาชิก ปัจจุบันมีสมาชิกทั้งสิ้น 9 ประเทศ ได้แก่ บรูไนดารุสซาลาม สาธารณรัฐอินโดนีเซีย สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว สหพันธรัฐมาเลเซีย สาธารณรัฐฟิลิปปินส์ สาธารณรัฐสิงคโปร์ ราชอาณาจักรไทย และสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม ราชอาณาจักรกัมพูชา และสาธารณรัฐเกาหลี หรือที่เรียกว่า “อาเซียน+1”

การประชุมสภาครูอาเซียน ถือเป็นกลไกสำคัญในการสนับสนุนการศึกษาและวัฒนธรรมของภูมิภาคอาเซียน ช่วยให้การพัฒนาการศึกษาในภูมิภาคมีความก้าวหน้าและยั่งยืนในหลายด้าน อาทิ 1) ด้านการส่งเสริมความร่วมมือทางการศึกษาและเป็นเวทีที่เปิดโอกาสให้ครูและผู้แทนจากประเทศสมาชิกได้แลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์ และแนวทางการพัฒนาการศึกษาซึ่งช่วยเสริมสร้างความร่วมมือระหว่างประเทศสมาชิกในเรื่องการศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรม 2) ด้านการพัฒนามาตรฐานการศึกษาในภูมิภาค เป็นโอกาสในการหารือและกำหนดแนวทางที่เหมาะสมในการยกระดับคุณภาพการศึกษาในภูมิภาคอาเซียน ผ่านการพัฒนา แผนงาน โครงการ การสนับสนุนการฝึกอบรมครู รวมทั้งส่งเสริมการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ และเหมาะสมกับบริบทของแต่ละประเทศ 3) ด้านการส่งเสริมการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมและความเข้าใจ

ระหว่างประเทศ ช่วยให้ครูจากประเทศสมาชิกได้เรียนรู้ เข้าใจวัฒนธรรม และวิถีชีวิตของประเทศอื่น ๆ ในอาเซียน ช่วยสร้างความสัมพันธ์อันดีและการอยู่ร่วมกันอย่างสันติในภูมิภาค 4) ด้านการพัฒนาบทบาทของครูในฐานะผู้นำการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษา ช่วยพัฒนาภาวะผู้นำและศักยภาพของครูในประเทศสมาชิก ส่งเสริมให้ครูมีบทบาทสำคัญในการนำการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาและสร้างแรงบันดาลใจให้กับนักเรียน และ 5) ด้านการส่งเสริมเป้าหมายและอุดมการณ์ของอาเซียน รวมทั้งสร้างความมั่นคงทางการศึกษา ความร่วมมือในการพัฒนาเศรษฐกิจ และการพัฒนาความสัมพันธ์ที่ยั่งยืนระหว่างประเทศสมาชิก

การประชุมสภาครูอาเซียน+1 ครั้งที่ 38

การประชุมสภาครูอาเซียน+1 ครั้งที่ 38 The 38th ASEAN Council of Teachers + Korea (ACT+1) Convention ภายใต้หัวข้อ “Promoting Happy Schooling and Sustainability in Education: การส่งเสริมการเรียนรู้ในโรงเรียนอย่างมีความสุขและความยั่งยืนในการศึกษา” จัดขึ้นระหว่างวันที่ 6 – 8 กันยายน 2567 ณ โรงแรม เดอะ เบอร์เคลีย์ ประตูน้ำ กรุงเทพมหานคร จัดขึ้นในประเทศไทย โดยคุรุสภาเป็นเจ้าภาพหลัก มีคณะกรรมการคุรุสภา ผู้บริหารระดับสูงของกระทรวงศึกษาธิการ เลขาธิการคุรุสภา รองเลขาธิการคุรุสภา หน่วยงานภาครัฐ ได้แก่ สำนักงาน สกสศ. และสถาบันอุดมศึกษา ผู้แทนองค์กรนานาชาติ ได้แก่ ศูนย์ระดับภูมิภาค ว่าด้วยสะเต็มศึกษาของซีมีโอ หน่วยงานภาคเอกชน ได้แก่ บริษัท ซีพี ออลล์ จำกัด, บริษัท ซีพี-เมจิ จำกัด สำนักงาน Didacta Asia, องค์กรสมาชิกสภาครูอาเซียน+1 ในประเทศไทย จำนวน 11 สมาคม โดยมีผู้เข้าร่วมประชุมกว่า 900 คน จาก 10 ประเทศสมาชิก ประกอบด้วย ประเทศบรูไนดารุสซาลาม ราชอาณาจักรกัมพูชา สาธารณรัฐอินโดนีเซีย สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว สหพันธรัฐมาเลเซีย สาธารณรัฐฟิลิปปินส์ สาธารณรัฐสิงคโปร์ ราชอาณาจักรไทย สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม และสาธารณรัฐเกาหลี

รูปแบบการจัดประชุมสภาครูอาเซียน แบ่งออกเป็น 3 ระยะ โดยระยะที่ 1 ก่อนการจัดประชุม ดำเนินการเตรียมความพร้อมและวางแผนการประชุม ซึ่งรวมถึงการกำหนดวัตถุประสงค์ของการประชุม หัวข้อ วาระการประชุม การจัดเตรียมเอกสารต่าง ๆ การจัดทำแผนงานและกำหนดการประชุม ระยะที่ 2 การจัดประชุม ประกอบด้วย พิธีเปิดการประชุม การเสวนา การอภิปรายกลุ่ม และการนำเสนอรายงานประเทศ

(Country Report) การจัดงานเลี้ยงคืนมิตรภาพและเลี้ยงรับรอง (Friendship Night) ซึ่งเป็นกิจกรรมเสริมสร้างสัมพันธ์ระหว่างผู้เข้าร่วมประชุมโดยทุกประเทศที่เข้าร่วมประชุมจะนำเสนอการแสดงศิลปวัฒนธรรมประจำชาติของตน และ ระยะที่ 3 หลังการจัดประชุม แต่ละประเทศร่วมกันรับรองมติที่ประชุมสภาครูอาเซียน+1 ซึ่งมตินี้จะเป็นแนวทางสำหรับการดำเนินกิจกรรมร่วมในอนาคต พิธีปิดการประชุมและทำการส่งมอบธงสัญลักษณ์สมาคมครูอาเซียนให้แก่ประเทศสมาชิกที่เป็นเจ้าภาพในปีถัดไป ปิดท้ายด้วยการร้องเพลงสภาครูอาเซียนเพื่อเสริมสร้างความรู้สึกเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน และถ่ายภาพร่วมกันเป็นที่ระลึกและบันทึกความทรงจำของการประชุมครั้งนี้ ดังที่ จักรพรรดิ วัฒนา และคณะ .2567, น.7)

กิจกรรมทางวิชาการของการประชุมสภาครูอาเซียน+1 ครั้งที่ 38

การจัดประชุมสภาครูอาเซียน+1 ครั้งที่ 38 The 38th ASEAN Council of Teachers + Korea (ACT+1) Convention ภายใต้หัวข้อ “Promoting Happy Schooling and Sustainability in Education: การส่งเสริมการเรียนรู้ในโรงเรียนอย่างมีความสุขและความยั่งยืนในการศึกษา” ได้แบ่งกิจกรรมทางวิชาการ ดังนี้ 1) กิจกรรมทางวิชาการ ประกอบด้วย การแสดงปาฐกถาพิเศษ ในหัวข้อ “The Power of Happiness Towards Sustainable Education” 2) การอภิปรายกลุ่ม (Panel Discussion) หัวข้อ Transforming Teaching and Learning for Happiness and Sustainability 3) การประชุมกลุ่มย่อย (Parallel Session) ที่น่าสนใจเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ แนวคิด และประสบการณ์ในด้านการศึกษาและวิชาชีพครู และ 4) การนำเสนอรายงานประเทศ (Country Report)

บทความนี้จะกล่าวถึงกิจกรรมการนำเสนอรายงานประเทศ (Country Report) ที่ผู้แทนจาก 8 ประเทศสมาชิก ได้แก่ บรูไนดารุสซาลาม สาธารณรัฐอินโดนีเซีย สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว สหพันธรัฐมาเลเซีย สาธารณรัฐฟิลิปปินส์ สาธารณรัฐสิงคโปร์ ราชอาณาจักรไทย และสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม ได้นำเสนอเกี่ยวกับการส่งเสริมการเรียนรู้ในโรงเรียนอย่างมีความสุขและความยั่งยืนในการศึกษา โดยสรุป ดังนี้ (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา.2567 ก)

บรูไนดารุสซาลาม (Brunei Darussalam)

บรูไน ให้ความสำคัญกับการศึกษาในฐานะส่วนหนึ่งของการพัฒนาประเทศ มีนโยบายเพื่อให้ประชาชนได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพ ตั้งแต่ระดับประถมศึกษาถึงมัธยมศึกษาตอนต้น โดยเน้นการศึกษาฟรีและภาคบังคับ 12 ปี ระบบสองภาษา (มลายูและอังกฤษ) และการศึกษาพิเศษสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ (SEN) นอกจากนี้ยังมีการเรียนการสอนศาสนาอิสลามสำหรับนักเรียนมุสลิม ใช้หลักสูตร SPN21 ซึ่งเป็นหลักสูตรที่มุ่งพัฒนาทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 เช่น ความคิดสร้างสรรค์ การแก้ปัญหา และความรู้เท่าทันดิจิทัล พร้อมการบูรณาการเทคโนโลยีในห้องเรียนเพื่อเตรียมนักเรียนให้พร้อมสำหรับอนาคต ระบบนี้เน้นการปรับตัวของนักเรียนสู่สังคมดิจิทัลอย่างมีประสิทธิภาพ มุ่งเน้นการพัฒนาการศึกษาที่ยั่งยืน คือ 1) การเรียนรู้อย่างมีความสุข ที่มุ่งเน้นการสร้างสภาพแวดล้อมที่นักเรียนรู้สึกสนุกและสนใจที่จะเรียนรู้ ส่งเสริมสุขภาวะทางอารมณ์ การค้นพบความสนใจของนักเรียน และการสร้างความยั่งยืนในการศึกษา รวมถึงการพัฒนาทัศนคติและทักษะในการมีส่วนร่วมต่อสังคม 2) ความยั่งยืนในการศึกษา บรูไนให้ความสำคัญกับความยั่งยืนในการเรียนรู้

โดยผนวกปัจจัยทางสังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อมเข้ามาในหลักสูตร เพื่อให้นักเรียนมีความรู้และทักษะที่ช่วยพัฒนาชุมชนและโลกในระยะยาว 3) การเปลี่ยนแปลงทางการศึกษา คือ การเปลี่ยนแปลงระบบการศึกษา ประเทศบรูไนดารุสซาลามมุ่งเน้นการปรับตัว จากวิธีการสอนแบบดั้งเดิมไปสู่แนวทางที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาและเสริมสร้างการเรียนรู้ 4) นวัตกรรมในโรงเรียนต่าง ๆ เช่น โรงเรียนมัธยม Katok มีการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการเรียนการสอน เช่น โครงการ “Digital Drive” เพื่อสนับสนุนการเรียนออนไลน์ในช่วงการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) และโครงการห้องเรียนดิจิทัลที่ร่วมมือกับไมโครซอฟท์เพื่อพัฒนาทักษะด้านดิจิทัลของครูและนักเรียน นอกจากนี้ยังส่งเสริมการพัฒนาวิชาชีพครูผ่านการรับรองเป็น Microsoft Innovative Educators (MIE) และ 5) การบูรณาการเทคโนโลยีในห้องเรียน ประเทศบรูไนดารุสซาลามมุ่งมั่นที่จะทำให้เทคโนโลยีดิจิทัลเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนการสอน โดยจัดหาอุปกรณ์และการฝึกอบรมที่จำเป็นแก่ครูและนักเรียน และส่งเสริมการเรียนรู้แบบผสมผสาน ซึ่งผนวกการเรียนออนไลน์เข้ากับการสอนในห้องเรียนแบบดั้งเดิม

การส่งเสริมการเรียนรู้ในโรงเรียนอย่างมีความสุขและความยั่งยืนในการศึกษาของประเทศบรูไนดารุสซาลาม แสดงให้เห็นถึงความมุ่งมั่นพัฒนาศักยภาพของนักเรียนทุกคนผ่านการเรียนการสอนที่ทันสมัยและมีประสิทธิภาพโดยให้ เทคโนโลยีดิจิทัลเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนการสอน และส่งเสริมการเรียนรู้แบบผสมผสานเพื่อให้ความพร้อมสำหรับความท้าทายและโอกาสในอนาคต

สาธารณรัฐอินโดนีเซีย (Republic of Indonesia)

ความจำเป็นในการศึกษาเพื่อความยั่งยืน (Sustainable Education) ของประเทศอินโดนีเซีย เกิดจากผลกระทบที่เพิ่มขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ และปัญหาความไม่เท่าเทียมทางสังคม ซึ่งระบบการศึกษาแบบดั้งเดิมไม่สามารถรองรับความซับซ้อนของปัญหาที่เกิดขึ้นได้ การศึกษาเพื่อความยั่งยืน มุ่งเน้นการผสมผสานคุณค่าทางมนุษยธรรมและสิ่งแวดล้อม เพื่อต้องการให้ผู้เรียนมีทักษะ ความรู้ และกรอบจริยธรรมที่จำเป็นสำหรับอนาคตที่ยั่งยืนและเป็นธรรม โดยแนวคิดการศึกษาเพื่อความยั่งยืนของสาธารณรัฐอินโดนีเซียมุ่งเน้น 1) การบูรณาการหลักการด้านความยั่งยืนเข้ากับระบบการศึกษา ตั้งแต่การออกแบบหลักสูตรไปจนถึงการดำเนินงานของสถาบัน แนวทางนี้เน้นการแก้ปัญหาโดยการรวมปัจจัยทางสังคม สิ่งแวดล้อม และเศรษฐกิจ ผ่านการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ การตั้งคำถาม และการทำโครงการ โดยต้องการให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการคิดเชิงวิพากษ์และมีทักษะในการแก้ปัญหา 2) การปรับปรุงการศึกษาเพื่อตอบสนองต่อสถานการณ์ต่าง ๆ อาทิ สภาพอากาศที่เปลี่ยนแปลงและความร้อนที่เพิ่มขึ้นทำให้เกิดปัญหาใหม่ ๆ เช่น สุขภาพที่เสี่ยงต่อโรคต่าง ๆ ความไม่มั่นคงด้านอาหาร การขาดแคลนน้ำ และการย้ายถิ่นฐานของประชากร ซึ่งจำเป็นต้องมีการปรับปรุงการศึกษาเพื่อตอบสนองต่อสถานการณ์เหล่านี้ และการศึกษาเพื่อความยั่งยืนยังมีหลักการสำคัญ เช่น ความพอเพียง ประสิทธิภาพ ชุมชน สุขภาพ ประชาธิปไตย ความเท่าเทียม และความยุติธรรม ซึ่งช่วยให้ผู้เรียนมีทักษะที่จำเป็นในการสร้างอนาคตที่ยั่งยืน 3) การเปลี่ยนแปลงทางการศึกษา แบ่งออกเป็นสามระดับ ตั้งแต่การปรับตัวไปจนถึงการเปลี่ยนแปลงที่ลึกซึ้ง โดยการเรียนรู้ระดับแรก คือ การปรับตัวให้เข้ากับแนวทางปัจจุบัน ระดับที่สอง คือ การทบทวนอย่างมีวิจารณญาณต่อเป้าหมายการศึกษา และระดับที่สาม คือ การปรับเปลี่ยนแนวคิดและพฤติกรรมที่สอดคล้องกับความยั่งยืน เป้าหมาย คือ การสร้าง

การศึกษาที่ฝังแน่นในทฤษฎีของชีวิตการเรียนรู้ และไม่แยกเรื่องความยั่งยืนออกจากหลักสูตรหลัก

4) การศึกษาสายอาชีพ เป็นอีกส่วนที่สำคัญในการเตรียมคนรุ่นใหม่สำหรับอุตสาหกรรมที่ยั่งยืนและเศรษฐกิจสีเขียว ในขณะที่การศึกษาแบบเสรีนิยมช่วยให้ผู้เรียนสามารถคิดอย่างมีวิจารณญาณและปรับตัวกับการเปลี่ยนแปลงได้ และ 5) การปฏิรูปการศึกษาเป็นสิ่งจำเป็นเพื่อสร้างสังคมที่เท่าเทียมและยั่งยืน รวมถึงการผสมผสานความยั่งยืนในทุกขั้นตอนของการศึกษา ตั้งแต่การสร้างหลักสูตรจนถึงการจัดการภายในสถาบัน เพื่อให้ผู้เรียนสามารถสร้างอนาคตที่ยั่งยืนและมีความรับผิดชอบต่อสังคม

การส่งเสริมการเรียนรู้ในโรงเรียนอย่างมีความสุขและความยั่งยืนในการศึกษาของสาธารณรัฐอินโดนีเซียแสดงให้เห็นถึงการบูรณาการหลักการด้านความยั่งยืนเข้ากับระบบการศึกษา การปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาให้สอดคล้องกับสถานการณ์ ตั้งแต่การปรับตัว การทบทวน และการปรับเปลี่ยนเพื่อสร้างการศึกษาทฤษฎีของชีวิตการเรียนรู้ การศึกษาสายอาชีพ รวมทั้งการปฏิรูปการศึกษาเพื่อสร้างสังคมที่เท่าเทียมและยั่งยืน

สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (Laos)

ลาวให้ความสำคัญกับการเรียนรู้อย่างมีความสุขและความยั่งยืนในการศึกษา โดยเน้นการเปลี่ยนแปลงสู่ดิจิทัลและการเรียนรู้ตลอดชีวิต จากงานวิจัยที่กล่าวถึงภาพรวมการพัฒนาทางการศึกษาและการสนับสนุนดิจิทัลพบว่า ลาวเป็นประเทศที่ไม่มีทางออกสู่ทะเล มีพื้นที่ 236,800 ตารางกิโลเมตร และประชากรกว่า 7.69 ล้านคน (ปี ค.ศ.2024) ประชากรส่วนใหญ่เป็นกลุ่มชาติพันธุ์ลาว - ไท และมีชนกลุ่มน้อยหลายกลุ่มในพื้นที่ชนบท ซึ่งอุปสรรคด้านภูมิศาสตร์ส่งผลต่อการเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพ ระบบการศึกษาของลาวแบ่งเป็น 4 ส่วนหลัก คือ การศึกษาวัยเด็ก การศึกษาทั่วไป การศึกษาเทคนิคและวิชาชีพ และการศึกษาระดับสูง โดยกระทรวงการศึกษาและกีฬา (MOES) ได้จัดทำแผนพัฒนาภาคการศึกษาและกีฬา (ESSDP) ปี ค.ศ. 2021-2025 เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา เพิ่มการเข้าถึง พัฒนาทักษะครู และเสริมประสิทธิภาพการบริหารจัดการ

การส่งเสริมดิจิทัลในระบบการศึกษาของลาว ในช่วงการแพร่ระบาดของ โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) การเรียนรู้ทางไกลได้รับการสนับสนุนเพิ่มขึ้นผ่านแพลตฟอร์ม “คลังปัญญาลาว” ที่ช่วยให้ครูและนักเรียนมีโอกาสในการเรียนรู้แบบดิจิทัล กระทรวงการศึกษาและกีฬายังได้ร่วมมือกับบริษัทโทรคมนาคมและบริษัทดาวเทียมเพื่อขยายการเข้าถึงการศึกษาออนไลน์ในพื้นที่ชนบท ซึ่งยังมีข้อจำกัดในเรื่องการเข้าถึงอินเทอร์เน็ตและอุปกรณ์ดิจิทัล

สำหรับการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต ลาวได้ดำเนินการออกพระราชกฤษฎีกาเกี่ยวกับการเรียนรู้ตลอดชีวิต มุ่งให้ประชาชนทุกกลุ่มสามารถเข้าถึงโอกาสในการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะและความรู้สอดคล้องกับนโยบายพรรคประชาชนปฏิวัติลาวและแผนพัฒนาสังคมและเศรษฐกิจแห่งชาติ และมีการประเมินผล รับรองและถ่ายโอนผลการเรียนรู้ในหลายรูปแบบเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ที่ยืดหยุ่นและสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน

การส่งเสริมการเรียนรู้ในโรงเรียนอย่างมีความสุขและความยั่งยืนในการศึกษาของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว แสดงให้เห็นถึงการจัดการศึกษาที่เน้นการเปลี่ยนแปลงสู่ดิจิทัลและการเรียนรู้ตลอดชีวิต เพื่อให้ประชาชนทุกกลุ่มสามารถเข้าถึงโอกาสในการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะและความรู้ที่ยืดหยุ่นและสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน

สหพันธรัฐมาเลเซีย (Malaysia)

กระทรวงการศึกษา (MoE) ของมาเลเซียได้ตระหนักถึงปัญหาด้านความเป็นอยู่และผลกระทบทางอารมณ์ของนักเรียน จึงเริ่มปรับใช้หลักการเรียนรู้อย่างมีความสุขและการศึกษาที่ยั่งยืนในนโยบายการศึกษา โดยมีเป้าหมายสร้างระบบการศึกษาที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง และพัฒนานักเรียนทั้งด้านวิชาการและส่วนบุคคล อย่างไรก็ตามความท้าทายที่สำคัญยังคงเป็นการหาสมดุลระหว่างความเข้มงวดทางวิชาการกับความเป็นอยู่ของนักเรียน ซึ่งในอดีตรูปแบบการศึกษานี้เน้นที่ผลการทดสอบและความสำเร็จทางวิชาการเป็นหลัก ส่งผลให้นักเรียนเกิดความเครียดและขาดการมีส่วนร่วม โดยเฉพาะในสภาพแวดล้อมที่มีการแข่งขันสูงและความคาดหวังจากผู้ปกครอง จากการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการบูรณาการเทคโนโลยีดิจิทัล การเรียนรู้อย่างมีความสุข และการศึกษาที่ยั่งยืนในโรงเรียนมัธยมในกรุงกัวลาลัมเปอร์ ผลการสำรวจนักเรียน 1,000 คน และครู 200 คน จาก 10 โรงเรียนพบว่า การฝึกสติและการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลสามารถลดความวิตกกังวลของนักเรียนลง 22% และเพิ่มการมีส่วนร่วมของนักเรียนขึ้น 28% นอกจากนี้ โรงเรียนที่ใช้โปรแกรมเหล่านี้ยังมีผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการที่ดีขึ้น เช่น การเพิ่มคะแนนเฉลี่ย 0.5 คะแนนใน Ujian Akhir Semester Akademik

แม้ว่าผลลัพธ์จากการศึกษาวิจัยจะเป็นไปในทิศทางบวก แต่ยังมีอุปสรรค เช่น ความจำเป็นในการฝึกอบรมครูเพิ่มเติม ขาดแคลนงบประมาณ และปัญหาการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตในบางพื้นที่ การศึกษานี้ชี้ให้เห็นถึงศักยภาพของแนวทางการศึกษาที่มุ่งเน้นนักเรียนและการส่งเสริมความยั่งยืนเพื่อสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่ครอบคลุมและมีประสิทธิภาพ

การส่งเสริมการเรียนรู้ในโรงเรียนอย่างมีความสุขและความยั่งยืนในการศึกษาของสหพันธรัฐมาเลเซีย เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง โดยฝึกสติและใช้เทคโนโลยีลดความวิตกกังวลของนักเรียน ช่วยให้ผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการดีขึ้น รวมทั้งส่งเสริมความยั่งยืนในการสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ให้ครอบคลุมและมีประสิทธิภาพ

สาธารณรัฐฟิลิปปินส์ (Philippines)

ฟิลิปปินส์ให้ความสำคัญกับการเป็นหุ้นส่วนระหว่างภาครัฐและเอกชน (Public Private Partnership: PPP) เพื่อสร้างโรงเรียนที่ปลอดภัยและพัฒนาระบบการศึกษาอย่างยั่งยืน โดยหน่วยงานด้านการศึกษา (Department of Education: DepEd) ได้ร่วมมือกับองค์กรทั้งในประเทศและต่างประเทศ เช่น ธนาคารโลกและองค์กรนานาชาติ เพื่อขยายโอกาสการเข้าถึงการศึกษา ปรับปรุงคุณภาพการเรียนรู้ และส่งเสริมให้โรงเรียนในพื้นที่ที่ขาดแคลนสามารถเข้าถึงทรัพยากรได้มากขึ้น ความร่วมมือนี้ได้รับการสนับสนุนจากโครงการต่าง ๆ เช่น Adopt-A-School Act และ Brigada Eskwela ซึ่งช่วยให้ภาคเอกชนเข้ามามีส่วนช่วยเหลือในด้านการก่อสร้างและปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวก การจัดหาหนังสือและสื่อการสอน รวมถึงการพัฒนาศักยภาพครู

ภายหลังการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ฟิลิปปินส์เผชิญกับความท้าทายในการฟื้นฟูการเรียนรู้ โดยเฉพาะทักษะการอ่านและคณิตศาสตร์ โครงการ Project 6B ในภูมิภาค V ถูกจัดตั้งขึ้นเพื่อเสริมสร้างทักษะเหล่านี้โดยได้รับการสนับสนุนจากองค์กรภาคเอกชน เช่น ABC+ และ Children International-Bicol ซึ่งการจัดหาสื่อการเรียนรู้ การฝึกอบรมครู รวมทั้งการเป็นหุ้นส่วนระหว่าง Department of Education (DepEd) องค์กรเหล่านี้ไม่เพียงแต่ช่วยสร้างโรงเรียนที่ปลอดภัย แต่ยังช่วยเสริมสร้างศักยภาพครูและนักเรียนในการฟื้นฟูการเรียนรู้ รวมทั้งการผสมผสานทรัพยากร นวัตกรรม จากทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อสร้างระบบการศึกษาที่มีคุณภาพและยั่งยืน

การส่งเสริมการเรียนรู้ในโรงเรียนอย่างมีความสุขและความยั่งยืนในการศึกษาของสาธารณรัฐฟิลิปปินส์ มุ่งเน้นการสร้างโรงเรียนที่ปลอดภัย พัฒนาและปรับปรุงคุณภาพการเรียนรู้โดยขยายโอกาสการเข้าถึงการศึกษา รวมทั้งการสร้างร่วมมือกับภาครัฐและเอกชนเพื่อสร้างระบบการศึกษาที่มีคุณภาพและยั่งยืน

สาธารณรัฐสิงคโปร์ (Singapore)

สิงคโปร์ ให้ความสำคัญกับพัฒนาการศึกษาในสิงคโปร์ตั้งแต่ปี ค.ศ. 1965 เป็นต้นมา เน้นที่แนวคิด “สอนน้อย เรียนมาก” (Teach Less, Learn More; TLLM) และผลกระทบต่อการศึกษาของสิงคโปร์ในปัจจุบัน รวมถึงความสัมพันธ์กับความสามารถในศตวรรษที่ 21 (21CC) และการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Learn for Life) โดยช่วงการพัฒนาการศึกษาของสิงคโปร์แบ่งออกเป็น 5 ช่วง ดังนี้ ช่วงที่ 1 เป็นช่วงที่ขับเคลื่อนด้วยการอยู่รอด (ค.ศ. 1965-1978) ในช่วงนี้การพัฒนาการศึกษาด้วยการอยู่รอด ดังนี้ (1) เน้นการให้การศึกษาเบื้องต้นแก่ประชาชนทุกคน (2) พัฒนาทรัพยากรมนุษย์เพื่อสนับสนุนการขยายตัวของอุตสาหกรรม และ (3) ส่งเสริมเอกภาพของชาติผ่านหลักสูตรที่เป็นหนึ่งเดียว ช่วงที่ 2 เป็นช่วงที่ขับเคลื่อนด้วยประสิทธิภาพ (ค.ศ. 1979-1997) ในช่วงนี้การพัฒนาการศึกษามุ่งเน้นการขับเคลื่อนด้วยประสิทธิภาพ ดังนี้ (1) จากรายงานโก เค็ง สวี ชีให้เห็นปัญหาในระบบการศึกษา เช่น อัตราการออกกลางคันที่สูง รวมทั้งการใช้ภาษาสองที่ไม่มีประสิทธิภาพ และ (2) การปรับระบบการศึกษาสองภาษา โดยเน้นภาษาอังกฤษและการจัดกลุ่มนักเรียนตามความสามารถ ช่วงที่ 3 เป็นช่วงที่ขับเคลื่อนด้วยความสามารถและแรงบันดาลใจ (ค.ศ. 1997-2011) ในช่วงนี้การพัฒนาการศึกษามุ่งเน้นที่ความสามารถและแรงบันดาลใจ ดังนี้ (1) การเปิดตัววิสัยทัศน์ “โรงเรียนที่คิดได้ ประเทศที่เรียนรู้” และการดำเนินการตามแนวทาง TLLM และ (2) การปฏิรูปหลักสูตรเพื่อลดการเรียนรู้แบบท่องจำและสนับสนุนการคิดวิเคราะห์ ช่วงที่ 4 เป็นช่วงที่มุ่งเน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลางและมีค่านิยม (ค.ศ. 2011-2019) ในช่วงนี้การพัฒนาการศึกษามุ่งเน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง ดังนี้ (1) การมุ่งเน้นการพัฒนาลักษณะนิสัยและความเป็นพลเมืองของนักเรียน และ (2) ลดการทดสอบที่มีความกดดันสูงและส่งเสริมความเป็นอยู่ที่ดี และ ช่วงที่ 5 การเรียนรู้ตลอดชีวิต (ค.ศ. 2020 – ปัจจุบัน) ในช่วงนี้การพัฒนาการศึกษามุ่งเน้นการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยดำเนินการ ดังนี้ 1) เน้นการเตรียมความพร้อมนักเรียนให้ปรับตัวในโลกที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และ (2) การยุติการจัดกลุ่มในโรงเรียนมัธยมและมุ่งเน้นการพัฒนาความกระตือรือร้นในการเรียนรู้

ผลกระทบของแนวคิด “สอนน้อย เรียนมาก” (TLLM) ได้สร้างการเปลี่ยนแปลงเชิงบวกในระบบการศึกษา เน้นการเรียนรู้ที่มีความหมายและสอดคล้องกับความสนใจของนักเรียน ช่วยพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ ความคิดสร้างสรรค์ และส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต รากฐานนี้ยังสอดคล้องกับความสามารถในศตวรรษที่ 21 โดยเตรียมความพร้อมนักเรียนเพื่อเผชิญกับความท้าทายของชีวิตจริงและสนับสนุนการเรียนรู้ที่เป็นองค์รวม

การส่งเสริมการเรียนรู้ในโรงเรียนอย่างมีความสุขและความยั่งยืนในการศึกษาของสาธารณรัฐสิงคโปร์ มุ่งเน้นการสอนน้อย เรียนมาก เพื่อพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ ความคิดสร้างสรรค์ และส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิต เตรียมความพร้อมนักเรียนให้สามารถเผชิญกับความท้าทายของชีวิตจริง สนับสนุนการเรียนรู้ที่เป็นองค์รวมที่สอดคล้องกับความสามารถในศตวรรษที่ 21

ราชอาณาจักรไทย (Thailand)

ประเทศไทยให้ความสำคัญกับการพัฒนาครู โดยจัดระบบการประเมินสถานะทางวิชาการของครูตามพระราชบัญญัติข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2547 ซึ่งแบ่งตำแหน่งออกเป็น 4 ระดับ ได้แก่ ผู้ประกอบวิชาชีพ ผู้ประกอบวิชาชีพชั้นสูง ผู้เชี่ยวชาญ และผู้เชี่ยวชาญชั้นสูง เพื่อให้สอดคล้องกับการพัฒนาระบบการเลื่อนตำแหน่งนี้ สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (OTEP) ได้แนะนำระบบการประเมินใหม่ผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์ “การประเมินผลการปฏิบัติงานดิจิทัล (DPA)” โดยในปี 2564 มุ่งประเมินความเชี่ยวชาญในวิชาชีพของครูเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ที่มีคุณภาพของนักเรียนและการศึกษาที่ยั่งยืน

ในด้านนโยบาย รัฐบาลไทยมีแผนยุทธศาสตร์ 20 ปี และแผนปฏิรูปการศึกษาแห่งชาติฉบับปรับปรุง (พ.ศ. 2561-2565) ที่เน้นพัฒนาครูให้มีทักษะการสอนแบบโค้ชและการจัดการเรียนรู้ยุคใหม่ รวมถึงการบูรณาการเทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อลดภาระเอกสารและเน้นผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน

ปัญหาและแนวทางแก้ไขระบบการประเมินครูที่ผ่านมาพบข้อจำกัด คือ การเน้นเอกสารมากกว่าผลการเรียนรู้ของนักเรียนและการขาดแนวทางประเมินที่ชัดเจน จึงมีการปรับปรุงระบบใหม่เพื่อให้สอดคล้องกับผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน โดยใช้ห้องเรียนเป็นศูนย์กลางของการประเมินและสร้างระบบสนับสนุนให้ครูพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้ระบบออนไลน์จะช่วยให้ครูเข้าถึงการพัฒนาได้ง่ายขึ้น

การส่งเสริมการเรียนรู้ในโรงเรียนอย่างมีความสุขและความยั่งยืนในการศึกษาของราชอาณาจักรไทยให้ความสำคัญกับการพัฒนาครูให้มีทักษะการสอนแบบโค้ชและการจัดการเรียนรู้ยุคใหม่ รวมทั้งบูรณาการเทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ที่มีคุณภาพของนักเรียนและการศึกษาที่ยั่งยืน

สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม (Vietnam)

เวียดนาม ให้ความสำคัญกับการพัฒนาการศึกษาที่ยั่งยืนอย่างมาก โดยมุ่งเน้นการสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่มีคุณภาพและเอื้อต่อการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียน การพัฒนาดังกล่าวมีเป้าหมายให้การศึกษาเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาสังคมและเศรษฐกิจของประเทศในระยะยาว หลักการสำคัญของการพัฒนาการศึกษาที่ยั่งยืนในเวียดนาม ดังนี้ 1) การศึกษาที่เท่าเทียมและการเข้าถึงที่ครอบคลุม โดยส่งเสริมโอกาสทางการศึกษาแก่กลุ่มด้อยโอกาส เช่น ชนกลุ่มน้อย และผู้ที่อยู่ในชนบท ในการได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพ

2) การปรับปรุงหลักสูตรและเนื้อหาการเรียนรู้ โดยมุ่งเน้นไปที่ทักษะชีวิต การคิดเชิงวิพากษ์ การแก้ไขปัญหา และการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ 3) กิจกรรมนอกหลักสูตร โดยส่งเสริมการเรียนรู้ผ่านประสบการณ์จริง เช่น การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม การทำงานเป็นทีม และการปลูกฝังคุณค่าในชุมชน 4) การพัฒนาคุณภาพครูและผู้บริหารโรงเรียน เน้นการฝึกอบรมด้านวิชาการและการจัดการอารมณ์ รวมถึงแรงบันดาลใจในการสอน และ 5) การใช้เทคโนโลยีในระบบการศึกษา โดยส่งเสริมการเรียนการสอนผ่านเทคโนโลยีเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา

โครงการสำคัญ เช่น “โรงเรียนที่เป็นมิตร – นักเรียนที่กระตือรือร้น” และ “การสร้างโรงเรียนที่มีความสุข” ได้สร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่อบอุ่น ลดความกดดันในการเรียน และส่งเสริมความรัก ความปลอดภัย และการเคารพในโรงเรียน ความสำเร็จของเวียดนามได้รับการยอมรับในระดับนานาชาติ เช่น ในปี ค.ศ. 2023 ผู้บริหารโรงเรียนในเวียดนามได้รับรางวัลกุสซี (Gusi Peace Prize)

การส่งเสริมการเรียนรู้ในโรงเรียนอย่างมีความสุข และความยั่งยืนในการศึกษาของสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนามสะท้อนให้เห็นถึงความมุ่งมั่นในการสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่มีคุณภาพและเอื้อต่อการพัฒนาทักษะชีวิตของนักเรียน โดยจัดการศึกษาที่เท่าเทียมและครอบคลุม ปรับปรุงหลักสูตรและเนื้อหาการจัดการเรียนรู้ จัดกิจกรรมนอกหลักสูตร รวมทั้งใช้เทคโนโลยีในระบบการศึกษาเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา

จากการประมวลข้อมูลรายงานประเทศ (Country Report) จากการประชุมสภาครูอาเซียน+1 ครั้งที่ 38 เกี่ยวกับการส่งเสริมการเรียนรู้ในโรงเรียนอย่างมีความสุขและความยั่งยืนในการศึกษาของสภาครูอาเซียน พบว่า มีองค์ประกอบสำคัญที่สามารถนำมากำหนดเป็นแนวทางหลักของการส่งเสริมการเรียนรู้ในโรงเรียนอย่างมีความสุขและความยั่งยืนในการศึกษาของสภาครูอาเซียน ดังนี้ 1) การพัฒนาหลักสูตร 2) การเข้าถึงทรัพยากรการศึกษา 3) การพัฒนาครู 4) เครือข่ายความร่วมมือ 5) การเรียนรู้ตลอดชีวิต 6) ทักษะในศตวรรษที่ 21 7) การเรียนรู้นอกห้องเรียน 8) การเรียนรู้แบบยืดหยุ่น 9) การสนับสนุนบริบทท้องถิ่น และ 10) การยกย่องเชิดชูเกียรติครู

1. การพัฒนาหลักสูตร หมายถึง แนวทางหรือกระบวนการออกแบบและปรับปรุงหลักสูตรการศึกษา ที่มุ่งเน้นการตอบสนองต่อความต้องการของนักเรียนและสังคมในภูมิภาคอาเซียน โดยมีเป้าหมายเพื่อสร้างการเรียนรู้ที่มีคุณภาพและยั่งยืน รวมถึงการส่งเสริมคุณค่าทางวัฒนธรรมและการพัฒนาทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21

2. การเข้าถึงทรัพยากรการศึกษา หมายถึง การทำให้ครูและบุคลากรทางการศึกษา นักเรียน และชุมชน มีโอกาสเข้าถึงแหล่งข้อมูล เครื่องมือ และทรัพยากรต่าง ๆ ที่จำเป็นสำหรับการเรียนการสอนและการพัฒนาองค์ความรู้ เพื่อให้การศึกษาในภูมิภาคอาเซียนมีคุณภาพและเท่าเทียมกัน ซึ่งรวมถึงทรัพยากรที่หลากหลาย ประกอบด้วย สื่อการเรียนการสอน เทคโนโลยีการศึกษา ข้อมูลและงานวิจัย

3. การพัฒนาครู หมายถึง การเสริมสร้างความรู้ความสามารถ และทักษะของครูในระดับต่าง ๆ เพื่อให้ครูสามารถสอนและดูแลนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีเป้าหมายเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา ในภูมิภาคอาเซียน การพัฒนาศักยภาพของครู ประกอบด้วย การฝึกอบรมและการพัฒนาวิชาชีพ การสนับสนุน ด้านวิชาการ การสร้างเครือข่ายและความร่วมมือ รวมถึงการพัฒนาทักษะด้านจิตวิทยาและการสื่อสาร

4. เครือข่ายความร่วมมือ หมายถึง ความร่วมมือระหว่างประเทศสมาชิกในภูมิภาคอาเซียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาและการฝึกอบรมครู โดยมีเป้าหมายเพื่อเสริมสร้างมาตรฐานการศึกษา และยกระดับความรู้ความสามารถของครูในภูมิภาคให้มีความเข้มแข็งและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ประกอบด้วย 1) การแลกเปลี่ยนข้อมูลและประสบการณ์ 2) การพัฒนาโครงการร่วมกัน 3) การสร้างเครือข่ายทางวิชาการ 4) การจัดประชุมสัมมนา และการประชุม 5) การสนับสนุนด้านนโยบายในการร่วมมือพัฒนานโยบายการศึกษาที่สอดคล้องกันในภูมิภาคอาเซียน และ 6) การพัฒนาทักษะและความรู้ที่ทันสมัย

5. การเรียนรู้ตลอดชีวิต หมายถึง แนวทางการศึกษาที่ส่งเสริมให้บุคคลสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ตลอดทั้งชีวิต โดยไม่จำกัดเฉพาะการศึกษาในระบบโรงเรียนหรือสถาบันการศึกษาเท่านั้น แต่ยังรวมถึงการเรียนรู้ในรูปแบบต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน การเรียนรู้ตลอดชีวิตมีจุดมุ่งหมายเพื่อเสริมสร้างความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะที่จำเป็นสำหรับการปรับตัวและประสบความสำเร็จในสังคมที่เปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ ประกอบด้วย 1) การเรียนรู้ที่ต่อเนื่อง 2) การพัฒนาทักษะที่จำเป็น 3) การส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ การมีส่วนร่วมในสังคม 4) การสร้างเสริมคุณภาพชีวิต และ 5) การสนับสนุนจากนโยบายการศึกษา

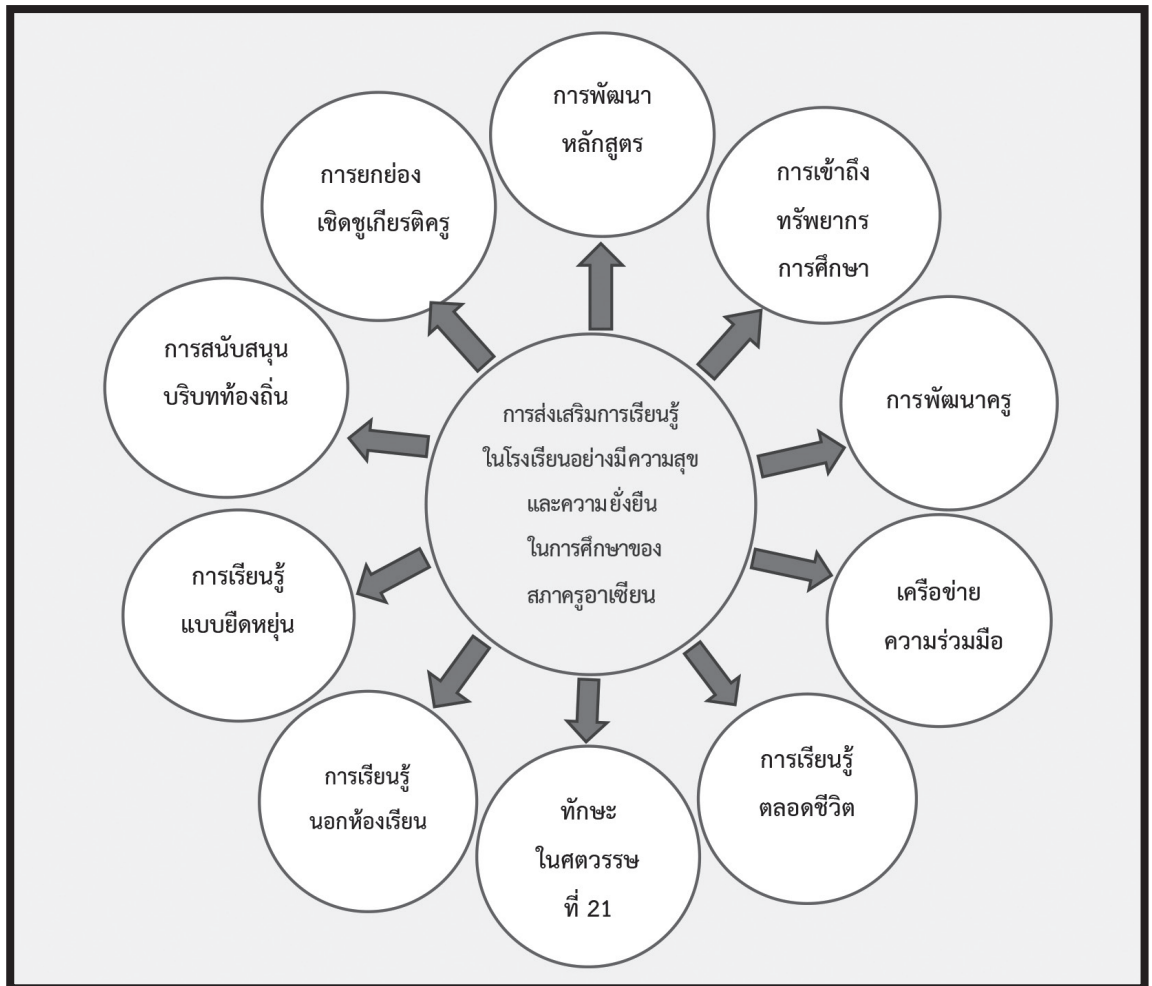
6. ทักษะในศตวรรษที่ 21 หมายถึง แนวทางการพัฒนาทักษะของผู้เรียนที่สอดคล้องกับความต้องการของโลกในศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วย 1) ทักษะการคิดวิเคราะห์และแก้ปัญหา 2) ทักษะการสื่อสาร 3) ทักษะการทำงานร่วมกัน 4) ทักษะการสร้างสรรค์นวัตกรรม 5) ทักษะการเรียนรู้และปรับตัว 6) ทักษะด้านเทคโนโลยี และ 7) ทักษะความรับผิดชอบทางสังคม ซึ่งเป็นการเตรียมความพร้อมของผู้เรียนให้สามารถปรับตัวและประสบความสำเร็จในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว

7. การเรียนรู้นอกห้องเรียน หมายถึง แนวทางพัฒนาทักษะของผู้เรียนให้มีความสามารถรอบด้านทั้งในด้านวิชาการและทักษะชีวิตที่จำเป็นในโลกที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ประกอบด้วย 1) การศึกษาแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ เพื่อเรียนรู้ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมในภูมิภาคอาเซียน 2) กิจกรรมค่ายเยาวชนและแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม เพื่อแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมและใช้ชีวิตร่วมกันระหว่างนักเรียนและครูของสภาครูอาเซียน 3) การเรียนรู้วิถีและสิ่งแวดล้อม เพื่อสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ธรรมชาติและสร้างความรู้เกี่ยวกับความยั่งยืน 4) การฝึกอบรมทักษะอาชีพและความคิดสร้างสรรค์ เพื่อเพิ่มทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต และ 5) การพัฒนาทักษะการเป็นผู้นำและการทำงานเป็นทีม ซึ่งมีความสำคัญในการเตรียมให้ผู้เรียนสามารถทำงานในองค์กรระดับประเทศ ระดับภูมิภาค และนานาชาติได้

8. การเรียนรู้แบบยืดหยุ่น หมายถึง แนวทางการศึกษาที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีความสามารถในการปรับตัว และตอบสนองต่อความต้องการและสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง โดยการให้ความสำคัญกับการออกแบบ กระบวนการเรียนรู้ที่สามารถปรับให้เหมาะสมกับผู้เรียนในบริบทต่าง ๆ นอกจากนี้ยังรวมถึงการส่งเสริมการเรียนรู้ ในรูปแบบที่หลากหลาย ประกอบด้วย 1) การเรียนรู้ที่มีตัวเลือก คือ ผู้เรียนสามารถเลือกเนื้อหา รูปแบบการเรียนรู้ หรือเวลาในการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับตนเอง เพื่อให้สอดคล้องกับความสนใจและความสามารถส่วนบุคคล 2) การเรียนรู้ที่ปรับเปลี่ยนได้ คือ การออกแบบหลักสูตรและกิจกรรมการเรียนการสอนที่สามารถปรับเปลี่ยนได้ ตามสถานการณ์ เช่น การเรียนออนไลน์ การเรียนแบบผสมผสาน (blended learning) และการเรียนรู้ ที่เกิดจากประสบการณ์จริง 3) การสนับสนุนจากเทคโนโลยี คือ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ในรูปแบบที่ยืดหยุ่น เช่น แพลตฟอร์มการเรียนรู้ออนไลน์ สื่อการเรียนการสอนดิจิทัล และแหล่งข้อมูลที่หลากหลาย 4) การเรียนรู้แบบเรียนรู้ร่วมกัน คือ การส่งเสริมการทำงานกลุ่มและการเรียนรู้ ร่วมกับผู้อื่น เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์ และ 5) การเรียนรู้ตลอดชีวิต คือ การส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความสามารถในการเรียนรู้ตลอดชีวิต และพัฒนาทักษะใหม่ ๆ ตามความจำเป็น ในชีวิตประจำวัน

9. การสนับสนุนบริบทท้องถิ่น หมายถึง แนวทางการส่งเสริมและพัฒนาการศึกษา โดยคำนึงถึง ลักษณะเฉพาะของแต่ละภูมิภาคและชุมชนในอาเซียน โดยมุ่งหวังให้การศึกษามีความสัมพันธ์และสอดคล้อง กับวัฒนธรรม ประเพณี และทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่นนั้น ๆ ประกอบด้วย 1) การปรับหลักสูตรการศึกษา 2) การสนับสนุนการมีส่วนร่วมของชุมชน 3) การใช้ทรัพยากรธรรมชาติและทรัพยากรในท้องถิ่น 4) การส่งเสริม อัตลักษณ์ท้องถิ่น และ 5) การสนับสนุนการพัฒนาเศรษฐกิจท้องถิ่น

10. การยกย่องเชิดชูเกียรติครู หมายถึง แนวทางการให้ความสำคัญและให้การยกย่องเชิดชูเกียรติครู ที่ทำหน้าที่ให้การศึกษาสำหรับผู้เรียน ซึ่งรวมถึงการรับรู้และการยอมรับบทบาทและความสำคัญของครู ในการพัฒนาการศึกษาของชาติ สังคม และชุมชน ประกอบด้วย 1) การจัดงานวันครู เพื่อยกย่องความทุ่มเทและ ผลงานครู 2) การมอบรางวัลและการประกาศเกียรติคุณเพื่อเชิดชูครูและบุคลากรที่มีผลงานโดดเด่น เช่น รางวัลสมเด็จพระเจ้าฟ้ามหจักรี รางวัลครูดีเด่น หรือรางวัลการพัฒนานวัตกรรมการสอน 3) การส่งเสริมสนับสนุน ให้ครูมีโอกาสในการพัฒนาตนเองและวิชาชีพ เช่น การจัดอบรม สัมมนา หรือการศึกษาต่อ เพื่อเพิ่มพูนความรู้ และทักษะ การศึกษาดูงาน การสร้างเครือข่ายระหว่างครูในประเทศต่าง ๆ เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และแนวทางการสอนที่ดีที่สุด ทั้งในระดับประเทศและระดับภูมิภาคอาเซียน 3) ส่งเสริมให้มีวัฒนธรรม ในการเคารพและให้เกียรติครูในสังคม เพื่อสร้างการรับรู้ในระดับชุมชนเกี่ยวกับความสำคัญของครูผู้มียุทธศาสตร์ ในการศึกษา 5) จัดให้มีสวัสดิการที่ดีสำหรับครู เช่น ประกันสุขภาพ เงินบำนาญ หรือสวัสดิการที่ช่วยเสริมสร้าง คุณภาพชีวิตของครู และ 6) การเผยแพร่เรื่องราวและประสบการณ์ของครูผ่านสื่อออนไลน์และกิจกรรม

ภาพ 1 กรอบแนวทางสำคัญและจำเป็นในการส่งเสริมการเรียนรู้ในโรงเรียนอย่างมีความสุข และความยั่งยืนในการศึกษาของสภาครูอาเซียน

บทสรุป

การส่งเสริมการเรียนรู้ในโรงเรียนอย่างมีความสุขและความยั่งยืนในการศึกษาของสภาครูอาเซียน เป็นไปตามบริบทและสถานการณ์ของแต่ละประเทศที่ผู้บริหาร ครู บุคลากรทางการศึกษาและผู้เกี่ยวข้อง จะต้องสร้างความรู้ความเข้าใจ รวมถึงความชำนาญในการดำเนินงาน ซึ่งเป็นความพยายามในสร้างการศึกษาที่ยั่งยืน เสมอภาค และเท่าเทียม แนวทางหลักสำคัญในการดำเนินงาน มี 10 แนวทาง ประกอบด้วย 1) การพัฒนาหลักสูตร 2) การเข้าถึงทรัพยากรการศึกษา 3) การพัฒนาครู 4) เครือข่ายความร่วมมือ 5) การเรียนรู้ตลอดชีวิต 6) ทักษะในศตวรรษที่ 21 7) การเรียนรู้นอกห้องเรียน 8) การเรียนรู้แบบยืดหยุ่น 9) การสนับสนุนบริบทท้องถิ่น และ 10) การยกย่องเชิดชูเกียรติครู นอกจากนี้ สุเทพ แก่งสันเทียะ ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (อ้างถึงในสำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, 2567 ข) ได้สะท้อนให้เห็นถึงความมุ่งมั่นและความตั้งใจในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

และการสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นความสุขของนักเรียน พร้อมกับการพัฒนาการศึกษา ซึ่งเป็นส่วนสำคัญในการเสริมสร้างความเข้มแข็งและเครือข่ายให้กับระบบการศึกษาในภูมิภาคอาเซียน นำมาซึ่งแนวคิดและแนวปฏิบัติที่ให้เกิดผลเป็นรูปธรรมต่อการพัฒนาการศึกษาในภูมิภาคอาเซียนอย่างยั่งยืนต่อไป

เอกสารอ้างอิง

จักรพรรดิ วัฒนา วงศ์ข้าหลวง และราณี จินสุทธิ์. (2567). ACT: ความร่วมมือพัฒนาครูของสภาครูอาเซียน.

วารสารคุรุสภาวิทยากร. 5(1).7.

สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. (2567 ก). สรุปรายงานการประชุมสภาครูอาเซียน+1 ครั้งที่ 38 ระหว่างวันที่ 6 – 8 กันยายน 2567 ณ โรงแรม เดอะ เบอร์เคลีย์ ประตูน้ำ กรุงเทพมหานคร. กรุงเทพฯ: สำนักงานฯ.

_____. (2567 ข). การประชุมสภาครูอาเซียน+1 ครั้งที่ 38. ระหว่างวันที่ 6 – 8 กันยายน 2567 ณ โรงแรม เดอะ เบอร์เคลีย์ ประตูน้ำ กรุงเทพมหานคร. <https://www.ksp.or.th/2024/09/08/52018/>